

"PAYVANDCHI" KASBI BO'YICHA GEF-3 PROFESSIONAL MODULLARINI AMALGA OSHIRISH

Xamroliev Abduxalim Umaralievich
Oltiariq tuman 2-son kasb-hunar maktabi
Elektrogaz payvandchilik fani o'qituvchisi

Bugungi kunda kasb-hunar ta'limi muassasasining bitiruvchisi katta miqdordagi bilim va amaliy tajribaning etarli emasligi bilan ajralib turadi. "O'rta kasb-hunar ta'limi muassasasining (spo) asosiy vazifasi yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashdir. Ammo ularni tayyorlash bir qator sabablarga ko'ra qiyin. Ulardan biri nazariya (nima o'rgatiladi) va amaliyot (nima qilish kerak) o'rtasidagi farqdir. Ushbu bo'shliqni ish beruvchining ehtiyojlariga yo'naltirilgan va to'g'ri ishlab chiqilgan va muvaffaqiyatli amalga oshirilgan taqdirda, kelajakdagi mutaxassislarning yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarligini ta'minlaydigan modulli, malakaga asoslangan dasturlar yordamida bartaraf etish mumkin. Ish beruvchilar va jamiyat talablariga javob beradigan yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlikni ta'minlash uchun uchinchi avlod ta'lim standartlari chaqiriladi.

"Yangi standartning asosiy farqi shundaki, o'quv jarayonida talaba, birinchi navbatda, har tomonlama o'zlashtirilgan ko'nikma va ko'nikmalarga asoslangan amaliy tajribaga ega bo'lishi kerak. Ushbu ustuvorliklar ketma-ketligi asosiy professional ta'lim dasturining tuzilishi va mazmuniga qo'yiladigan talablarda qayd etilgan bo'lib, unda professional modul Markaziy o'rinni egallaydi" [2].

Kasbiy modullarni qurishda nazariy qoidalarga muvofiq, ortiqcha nazariy fanlarning qisqarishi emas, balki ularning mazmunini chinakam zarur nazariy bilimlar va amaliy tajriba orttirish foydasiga qayta ko'rib chiqish.

Davlat ta'lim standarti (GEF) talablariga muvofiq kompleks uslubiy ta'minotni ishlab chiqishda quyidagi vazifalar hal qilinadi:

- bo'lajak mutaxassisni tayyorlash bo'yicha o'quv rejalari va dasturlarini tegishli ravishda qayta ishlash-
- bo'lajak yosh mutaxassislarning asosiy kasbiy kompetentsiyalarini shakllantirish mezonlarini ishlab chiqish;
- ta'lim sifatini boshqarishda yuqori samarali pedagogik va axborot texnologiyalarini o'zlashtirish va joriy etish uchun sharoit yaratish.

Amalda, "payvandchi" kasbi bo'yicha o'quv dasturlarini ishlab chiqish jarayonida o'qituvchilar va ishlab chiqarishni o'qitish ustalari bir qator muammolarga duch kelishdi. Asosiylaridan biri asosiy kasbiy ta'lim dasturlarini (OPOP) ishlab chiqish bo'yicha uslubiy tavsiyalarni o'z vaqtida taqdim etmaslikdir. Ushbu holat allaqachon ishlab chiqilgan hujjatlarni yangi nashr etilgan uslubiy tavsiyalar talablariga muvofiqlashtirishga olib keldi.

Bundan tashqari, standart mazmunini batafsil ko'rib chiqish va o'quv dasturlarini ishlab chiqishda quyidagi fikrlar aniqlandi.

MDK 01.02 "payvandlash mahsulotlarini yig'ishning texnologik usullari" va MDK 02.04 "elektr gazni payvandlash va metallni kesish texnologiyasi" kabi fanlararo kurslarda (MDK) amaliy tajriba qisman bir xil turdagi ishlarni bajarish orqali shakllanadi.

Shunday qilib, MDK 01.02 va MDK 02.04 ning tarkibiy qismi va bilim va ko'nikmalarni baholash uchun nazorat va baholash vositalari takrorlanadi.

MDK 2.2 "gazni payvandlash texnologiyasi", MDK 3.3 "gazni eritish texnologiyasi", MDK 2.3 "avtomatik va yarim avtomatik mashinalarda elektr gazni payvandlash ishlari", MDK 3.4 "avtomatik va mexanizatsiyalashgan eritish texnologiyasi" fanlararo kurslarining mazmunini tahlil qilishda ularning bir-birini qisman takrorlashi aniqlandi va ularni ajratish maqsadga muvofiq emas.

Yuqorida sanab o'tilgan misollar GEF tarkibidagi ortiqcha nazariyani kasb bo'yicha olib tashlash bo'yicha ba'zi nazariy qoidalarni buzadi.

Davlat ta'lim standartlariga muvofiq, SPONING asosiy kasbiy ta'lim dasturi kasbiy faoliyat turlariga muvofiq o'quv fanlari va kasbiy modullardan iborat. Professional modullar fanlararo kurslar va amaliyotlar bilan ifodalanadi.

Kompetentsiyalarni shakllantirish bosqichlarida o'qituvchilar ta'lim muassasasining joriy, oraliq nazoratini amalga oshiradilar.

Har bir modulni tugatgandan so'ng, talaba keng qamrovli imtihon topshiradi va kasbiy mahoratini tasdiqlaydi. Agar vakolatlar muvaffaqiyatli tasdiqlansa, talabaga ish kasbi berilgan ma'lum bir professional modul uchun sertifikat beriladi.

"Kasbiy kompetentsiyalarni shakllantirish ko'p jihatdan ta'lim faoliyatida zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanishga bog'liq. GEF - 3 ning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda, ta'lim faoliyatining yangi texnologiyalarini (o'qituvchi-talaba), uni amalga oshirishni nazorat qilish usullari (usullari va shakllari) ishlab chiqish zarur. Kompetentsiyalarni shakllantirish uchun an'anaviy ob'ektiv yondashuv hamma narsada mos emas. Shunga ko'ra, baholash vositalarining qat'iy ob'ektiv tuzilishi zamonaviy ta'lim dasturlarini qurishning kompetentsion modeliga ziddir. Natijada, o'qituvchi foydalanadigan pedagogik texnologiyalar va o'quv natijalarini baholash vositalari o'rtasidagi munosabatlar, ularning kasbiy yo'nalishi ancha aniq va mazmunli bo'ladi" [3].

Shunday qilib, kasbiy ta'limga faoliyatga asoslangan yondashuv va uning mazmuniga mavzu bo'yicha tuzilgan yondashuv o'rtasidagi ushbu qarama-qarshilikni hal qilish uchun o'quv jarayonining o'zi va uning sifatini baholash vositalarini bir vaqtning o'zida mavzu va faoliyat printsiplari bo'yicha tuzish kerak.

Yangi dasturlar nafaqat o'quv va dasturiy hujjatlarni yaratishni, balki nazorat va baholash vositalarini (kos) ishlab chiqishni ham talab qiladi.

BRAIDLARNI ishlab chiqish jarayonida muammolar aniqlandi. Masalan, "mashina, mexanizm, konstruktsiya va kasting qismlari va yig'ilishlarining nuqsonlarini mexanik

ishlov berish va sinov bosimi ostida qoplash" professional modulining mazmuni quyidagi kasbiy kompetentsiyalarni shakllantirishga qaratilgan:

- Kompyuter 3.2. Murakkab asboblarning murakkab qismlari va qismlarini birlashtirish (strukturaviy po'latlar bilan ishlash);

- Kompyuter 3.4. Isitilgan tsilindr va quvurlarni, mashina qismlari, mexanizmlari va tuzilmalaridagi nuqsonlarni eritib oling;

- Kompyuter 3.5. Mexanik ishlov berish uchun katta quyma temir va alyuminiy quymalardagi nuqsonlarni bartaraf etish uchun qoplamani bajaring;

- Kompyuter 3.6. O'rta qismlar va tugunlardagi lavabolar va yoriqlarni yo'q qilish uchun qoplamani bajaring qiyinchiliklar.

Kompetentsiyalar o'quv jarayonida shakllantirilishi kerak. Shuni ta'kidlash kerakki, yagona tarif va malaka ma'lumotnomasi talablariga muvofiq, ushbu ish turlari "mas'uliyatli" bo'lib, tajribali payvandchining 5-6-darajalariga mos keladi.

Bundan tashqari, bosim ostida payvandlash ishlari yuqori malakali ishchilarni maxsus sertifikatlashni o'z ichiga oladi. Kemerovo shahridagi biron bir korxonada kastinglarda suzishning amaliy tajribasini shakllantirish mumkin emas, chunki kastinglar faqat metallurgiya korxonalarida mavjud va eng muhimi, talabalar ushbu turdagi ishlarni bajarish uchun xavfsizlik talablariga va malaka darajasiga ko'ra qabul qilinishi mumkin emas.

Xulosa shuki, ushbu professional modulning assimilyatsiyasini baholashda faqat nazariy bilimlarni ishonchli baholash mumkin, kasbiy tajribani shakllantirish darajasini baholash esa rasmiy bo'ladi.

Belgilangan muammolarni standartni amalga oshirish mazmuni va muddatlari bo'yicha qisman qayta ko'rib chiqish, o'z vaqtida uslubiy ta'minlash, standartni amalga oshirish bilan birga ishlab chiqilayotgan hujjatlar hajmini minimallashtirish orqali bartaraf etish mumkin.

O'quv va dasturiy hujjatlar va nazorat-baholash vositalarini ishlab chiqishda yuqoridagi muammolar bilan bir qatorda ijobiy tomonlarni ham ta'kidlash kerak.

PM - 1 "tayyorgarlik va payvandlash ishlari" va PM-2 "turli xil po'lat, rangli metallar va ularning qotishmalari, quyma temir qismlarini payvandlash va kesish, barcha fazoviy pozitsiyalarda" professional modullarini o'rganayotganda, talabalar birinchi kursdan boshlab chizmalarni o'qish mahoratini shakllantirmoqdalar, bu ish beruvchilarning fikr-mulohazalariga ko'ra ijobiy natija beradi. amaliyot, shuningdek, umuman "payvandchi"kasbi bo'yicha tayyorgarlik.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mrovets S. zamonaviy issiqlikka chidamli materiallar / S. Mrovets, T. Verber. . M.: Metallurgiya, 1986.-59 s

2. Makarenko H. A. uchun Universal quvvat manbai plazma-MIG float / N. A. Makarenko, Cl. Kondrashov II ZB1RNIK naukovih Prats UDMTU. Mikola1v, 2001 yil. 96-100-sahifalar.
3. Chigarev V. V. plazma-MIG qatlamida eritilgan qatlamning shakllanishini yaxshilash / V. V. Chigarev, K. A. Kondrashov., H. A. Makarenko II Vyunik Priaz. ushlab turing. texnik un-tu: 36. fanlar. PR. Mariupol, 2000 yil. VIP. №9. 153-155 betlar.
4. Elektr yoyini payvandlash uchun kukunli simlar: katalog-ma'lumotnoma / Ed.-yuring. - K.: Naukova dumka, 1960 yil. 179 s.
5. Makarenko N. O. plazma jarayonini qayta tiklash, shuningdek, pres-formalarni eritish uchun kukunli droot bilan ta'minlandi: Avtoref.dis. - qaniydi?kand. - qaniydi?texnikfanlar: 05.03.06/Ozozbo'yi davlat texnik universiteti. - Mapiyno.ib.. 1999. 19 s.